

BIJLAGE

Satisfactie van mijn heere den Prinsche van Oraignen etc.

**Nadien te diversche reysen d'eersame Cornelis Pieterssen Polderman, burchmees-
tre der stede van der Goes, Johan Adriaenssen Blancx, dijckgrave van Bewester-
Yersycke, Pieter Jaspersen van Vossemaere, schepen ende meester Jacop Valcke,
secretarius der voerschreven ste(de) hem ghetransportert hadden en verschenen
waeren voer den doirluchtighen hoochgeboeren forst ende heere die Prinse van**

Orangiën, Grave van Nassau etc. als stathouder over Hollant, Zeelant ende Vrieslant alles uuyt crachte van der commissiën oft procuratiën daer van die tenneren van woerde te woerden hier nae volghen:

Wij Bailluy, Burchmeesters en Schepenen der stede van der Goes vervanghende de ghemeen boergeren ende ingesetenen der voerschreven stede, mitsgaeders Bailluyen, Schautten ende Schepenen van alle die parochiën des eylants van Zuyt-Bevelant, mede vervanghende respectivelick allen ingesetenen van dyen, allen den ghenen die dese sullen zien oft hooren lesen saluyt. Naerdyen Godt almachtich belieft heeft duer zijn Goddelijcke ghenade ons te voerden de pacificatie onlanckx ghemaect tusschen de generaele staten van dese Nederlanden ende mijn heere den Prince van Orangiën etc., Staten van Hollant, Zeelant ende geassocieerden ende daer duere te verleenen de middelen van onderlinghe ruste, vrede ende eenicheyt ende wederom te voughen alle steden, landen ende plecken die duer die voerleden oirloghen ghesepareert ende afghesheyden zijn gheweest, soe eest dat wij voornoemden hebben gecommittert ende committeren bij desen d'eersame luyden Cornelis Pieterssen Polderman, burgmeester der voerschreven stede van der Goes, Johan Adriaenssen Blancx, dijkgrave van van Bewesten-Yersicke, Pieter Jaspersen van Vossemaere, schepenen ende meestre Jacob Valcke, secretarius der stede voerschreven om haer te vinden bij den Excellencie van mijn heer de Prince van Orangiën ende van onsen ende onser ghemeener borgheren, inghesetenen, lantsaten weggen te versoucken de behoorlijcke satisfactie van zijne Princelijcke Excellencie te ontfanghen ende mitsdyen volgende de voirnoemde pacificatie dese voerschreven stede ende eylant te laeten comen onder het government van zijne Princelijckelijck Excellencie als Stathouder van Hollant ende Zeelant van wegen der Conincklijcke Majesteyt ende van onsent weggen te verclaren dat wij van als dan voirts aen bereet zijn voer zulcx te ontfanghen ende te obediëren de bevelen van zijnen Princelijcke Excellencie. Waertoe wij den voernoemde gecommitteerden hebben gegheven ende gheven bij desen volcomen autoriteyt voer zoe veele als in ons es, speciael ende irrenocabel last, mitsgaders oick van de voernoemde poincten ende articulen der satisfactie te moghen verminderen, vermeederen ende veranderen sulcx als zij behauden de Catholycke Romsche religie, behoorlijck obediërende van de Conincklijcke Majesteyt rust ende welvaert deser voerschreven stede ende eylande, sullen bevinden te behooren ende noodich te zijn duer 't goet believe van zijne Princelijcke Excellencie dat zij daerop zullen verstaen belovende voer goet, vast ende van weerde te hauden alle 't gunt bij de voernoemde gecommitterde hierinne alreede gedaen, mach zijn ende gedaen zal werden. Alles sonder arch oft list, 't orconden van dyen zoe hebben wij ghebeden de magistraet der stede van der Goes dese van onse alder weggen te beseghelen met hunnen zeeghele ten saecken ende doen teyckenen bij den secretarius der voerschreven stede. Aldus ghedaen ter Goes den XIXen january XV^cLXXVII. Aldus onder de plycke geteeckent: Jobi.

Ende allen den ghenen die dese jegenwoordighe lettren sullen zien ofte hooren lesen saluyt. Wij Bailluy, Burchmeesters ende Schepenen der stede van der Goes vervanghende de ghemeen borgheren ende inghesetenen derselver stede, mitsgaders Baillauwen, Schouten ende Schepenen van alle die prochie des eylants van Suyt-Bevelant, mede vervanghende respectivelijck die ghemeene ingesetenen van

dyen, ghehoort hebbende 't rapport van Cornelis Pierzoon Polchman, burchmeester der stede van der Goes, Johan Adriaenszoon Blancx, dijkgrave van Bewesten-Yrseke, Pieter Jasperszoon van Vosmaere, schepenen ende meester Jacob Valcke, secretarius der voerschreven stede van hun besoiingne met mijn heer den Prince van Oraengiën op de poincten ende articulen van der satisfactie zijne Princelijcke Excellencie van onsen allen wegen voerghehouden om deselve satisfactie behoorlijk gedaen zijnde onder 't gouvernement van zijne voerschreven Excellentie te comen volghende de pacificatie tusschen die generaele Staten van dese Nederlanden ende den voerschreven heere Prince van Oraengiën ende Staten van Hollant ende Zeelant ende gheassocieerde onlanx ghemaect, hebben geagreert ende gheapproveert, aggreeren ende approberen bij desen alle 't gunt wes bij de voernoemde ghedeputeerde met zijne voerschreven Excellencie op den voernoemde poincten ende articulen ghebesoiingneert, gerampt ende ghesloten es volghende de schriftelijcke articulen daarvan zijnde. Gevende de voerghenoemde noch voirts macht, speciael commissie ende last irrenocabel om van onsen allent wegen met zijne voerschreven Excellencie te tracteren ende in alles te overcomen ende nametlick nopende het different ghefallen op 't point van den imposten ende contributiën zulcx als d'selve tot prosperiteyt, welvaart ende minste quetssinghe van den landen bevinden zullen te behooren ende nootelijk te zijne. Belovende over goet, vast ende onverbreckelijk te onderhouden alle 't gunt bij de voernoemde ghedeputeerde hierinne alreede ghedaen es ende noch gedaen zal worden. Alles sonder arch ofte list, t'oirconden van van desen zoe hebben wij Balluy, Burgmeesters ende Schepenen voerschreven desen van onsent wegen ende ten versoucke van de voerschreven Bailluyen, Schouten ende Schepenen van de voerschreven eylande besegelt met zeghel ten saecke ende doen ondertecken bij onsen secretarius. Actum den XXVen february XV^cLXXVII. Geteeckent onder de plycke: Jobi.

Beyde de voerschreven commissieën oft procuratiën ghesegelt zijnde metten zeghele ten saecken der voerschreven stede van der Goes in groenen wasse. Ende dat de voerschreven gesanten uuyte crachte van de voerschreven commissieën aen zijne Excellencie geëxhibeert hadden sekere poincten ende articulen op de welcke zij bereyt waeren hen te begheven onder den gouvernemente van zijnder soe heeft zijnder Excellencie, daerop schriftelijk geantwoirt ende de voerschreven ghesanten hebbende op dezelve antwoerde gherepliceert, hebben eyndelinghen de voerschreven heere Prince ter eenre ende de voirnoemde ghesanten ter andere zijden ghesloten ende veraccordeert, sluyten ende veraccorderen mits desen de poincten hiernaer volgende.

Ierst aenghesien dat de stadt van der Goes ende eylant van Suyt-Bevelant als in dit voerleden oirloghe nyet ghedaen hebbende met 't meerendeel van de anderen steden ende eylanden van Zeelant oick ghebleven zijn bij d'exercitie van de Catholique Roomsche Religie, zoe wel als die van Brabant, Vlanderen ende andere provinciën, soe es mijn heere de Prince voernoemd tevreden dat in de voerschreven stadt ende eylande d'exercitie van de selve religie gecontinueert werde. Belovende bij desen te onderhouden alles wes desen aengaende bij 't vierde artyckeke van de pacificatie geaccordeert ende besloten es ende dyenvolgende nyet toelaeten dat yemande van wat lande, conditie ende qualiteyt hij sij binnen der voerschreven

stede van der Goes ende eylant van Zuyt-Bevelant yet attemptere dat tegen die gheemeene ruste ende vrede zoude mogen zijn ende sonderlinge tegen de voerschreven Catholicque Roomsche religie ende exercitie van dyen noch oick dat yemant ter cause van dyen geimjurieert, geirriteert ofte duer ghelijcke acten geschandaliseert werde. Behoudens dat zoewel die van Hollant ende Zeelant als andere geoirloft zij binnen der verschreven stede van der Goes ende eylant van Zuyt-Bevelant in alle vrijheyte ende verseeckerheyte te hanteren gaen, keeren, wonen ende traffickeren, coopmanswijse ende anderssins sonder in der consciëntien ondersocht ofte ter causen van dyen geinquieteert te werden, nemende zijne Excellencie ten fyne voerschreven in haere protectie ende sauve garde alle kercken, godshuysen ende gheestelijcken plaetsen der voerschreven stede ende eylande met alle geestelijcken personen van de voerschreven religie, die daer jeghenwoerdich zijn ende noch sullen willen comen met allen hueren goederen ende ghevolch.

Is voirts ondersproken dat zijne Excellencie egheen Gouvernuer ofte Superinttent, knechten ofte crijchsvolck binnen der voerschreven stede ende eylant in garnisoene en zal doen leggen dan tot costen van de gemeene saecke oick bij voirweten ende toestaen van de magistraet der zelve stede ende dat in tijde van noode, ende als zijne Excellencie bevinden zal zulcx oirboirlijck te wesen tot welvaert van der stadt ende lande voerschreven. Ende en sullen alsdan alsulcken Governuer ofte knechten die van de Catholicscher religie noch die geestelijcke plaetsen ende personen, noch hueren goeden egheen hinder oft belet mogen doen, blijvende evenwel ende t'allen tijden de bewaerenisse van des stadts sluetelen bij de burgmeesters der voerschreven stede.

Dat oick alle administratie van justicie, criminele ende civile, weerlijck ende gheestelijck jurisdictie yder in zijn respect blijven zal bij de magistraeten, wetten ende officieren nu zijnde oft bij anderen die jaerlijckx in hunne plaetsen gestelt zullen werden bij denghenen die naer ouder coustumen ende van rechtswegen daertoe preeminentie hebben ende gherecht zijn. Alles conform ende volgende de oude privilegïen ende coustumen voer dese troublen aldaer geobserveert.

Sullen oock blijven onder 't resort ende appellatie van allen sententiën ende vonnissen als naer ouder coustumen in welcke ende alle andere haere oude privilegïen, gerechticheden, hantfesten, kueren ende oude coustumen zijne Excellencie be-looft heeft ende beloofte mits desen den zelve van der Goes ende Zuyt-Bevelant te manteneren ende beschermen sonder eenighe infractie.

Wat nu raect de schulden bij de Staeten van Hollant ende Zeelant gemaect ende gecontracteert voir date van desen daeraff zullen die van der Goes ende Zuyt-Bevelant vrij ende exempt zijn ende oock genyeten alle vrijheyte van licenten ende anders als andere steden van Hollant ende Zeelant.

Ende want die voerschreven van der Goes ende Zuyt-Bevelant noch schuldich zijn seecker merckelijcke somme van penningen dewelcke zij geëmployeert hebben tot de betaelingen ende quytinge van de Duytschen gaernisoene aldaer geleghen hebbende ende ander nootsaecken sedert de maent van october lestleden opgecomen

ten welcken zijluyden nu onlancx over den gheheelen eylande geschoten hebben tweeschellingen eenen groote Vlaems op 't gemet, staende alsoch te innen, soe es voirwaerde dat dezelve van der Goes ende Zuyt-Bevelant mits dyen noch van de besaeyde landen, noch van de hoirnbeesten yet betaelen en zullen totter gemeender zaecke tot kersmisse toe naestcomende, maer zullen van alsdan voirts alsulcken geschot schieten over de hemelsbreedde van de voerschreven eylande tot proffijte van de gemeene zaecke als die van Hollant ende Zeelant sullen doen ende schieten over heure besaeyde gemeten ende mergentaelen mits welcke generaele belastinge 't voerschreven eylant van Zuyt-Bevelant vrij ende exempt zal zijn van eenige contributie over huere hoirnenbeesten te doen ende betaelen.

Sullen anders neffens d'andere dragen alle andere imposten ende lasten innegaende den eersten aprilis naestcomende uuytgesondert dat de stede van der Goes in respecte van haere groote schulden, lasten ende armoede vrij ende exempt zal zijn van alle imposten ofte assiisen die men heeft op de bieren ende wijnen alleenelijck.

Alle welcke poincten ende articulen die Princelijcke Excellence mitsgaders de voerschreven gesanten yder in zijn regard beloeft hebben ende beloeven mits desen te onderhouden ende doen onderhouden, sonder daer tegens te contraveniëren in eeniger manieren.

Aldus overcommende, veraccordeert ende besloten onder de signature en zegel van de voerschreven heer Prince van Oraengiën ter eenre ende den voirnoemde gesanten ter ander sijden binnen der stede van Middelbuerch op den XXIIen dach van martio anno XVc zevenentzeventich.

Ende was geonderteeckent: Guillaume de Naussau ende gecacheteert met het cachet van mijn heeren den Prince van Oraingiën ende mede onderteyckent: C.Polderman, Jan Adriaenssen Blancx, P.Jaspersen, Jacob Valcke ende es een contre evengelijck gebleven in de cancelrie van mijn heer den Prinsche van Oraengiën.

Alle welcke poincten ende articulen aldus bij zijne Princelijcke Excellencie geaccordeert ende belooft t'onderhouden ende te doen onderhouden, wert bij desen bevolen ende wel scherpelijck geordineert eenen iegelijck wye hij zij hem daernaer te reguleren, sonder eenige van dyen te overtreden ende sonderlinghe het point van de religie waervan de ruste ende welvaert deser stede ende eylande grootelijck gedependeert op pene van gestraft te werden als perturbateurs van de gemeene rust, andere ten exempel volgende mede de pacificatie op den VIIen novembris laestleden tot Gent gemaect.

t'accordeert met 't principael bij mij als
secretaris der voirschreven stede,

(w.g.) H. Jobi

Ende aldus gepubliceert ther Goes desen XXVIIen marty 1577.

Uit: Archief Stad Goes. Voorl.nr.44, folio 282v. - 285v.